

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

ในระเบียบวิธีที่จะใช้ทำการศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในข้อที่ 1 จึงได้ทำการวิเคราะห์ โดยใช้การแจกแจงร้อยละ พร้อมทั้งหาค่าสัมประสิทธิ์จีนิ (Gini Coefficient) เพื่อวัดการกระจายสินเชื่อให้แก่หน่วยธุรกิจในแต่ละสาขา เศรษฐกิจ และนำค่าสัมประสิทธิ์จีนิที่ได้มาเปรียบเทียบกัน โดยทำการเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์จีนิของการกระจายสินเชื่อ โดยธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง และเขตอำเภอรอบนอก ตลอดจนเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์จีนิของการกระจายสินเชื่อระหว่างสาขาเศรษฐกิจต่าง ๆ ที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองและเขตอำเภอรอบนอก

สำหรับวัตถุประสงค์ข้อ 2 นั้น ได้ทำการศึกษาหลักเกณฑ์แผนงาน และนโยบายการให้สินเชื่อ โดยธนาคารพาณิชย์ทุก ๆ สาขาทั้งอำเภอเมือง และอำเภอรอบนอก โดยได้ทำการสัมภาษณ์บุคคลผู้มีอำนาจในการตัดสินใจอย่างละเอียด เช่น ผู้จัดการ ผู้ช่วยผู้จัดการ สมุหบัญชี หัวหน้าแผนกสินเชื่อที่เกี่ยวข้อง เป็นต้นและนำผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ ที่ได้จากการวิเคราะห์มาเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่รัฐได้กำหนดเอาไว้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ข้อ 3

ในการศึกษาได้นำเอาวิธีการศึกษาอย่างละเอียด (intensive study) เข้ามาช่วยในการตรวจสอบข้อมูล และเพื่อทำความเข้าใจในกลไกอย่างแท้จริง เกี่ยวกับการดำเนินงานของธนาคารด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ผลการวิเคราะห์ถูกต้องแม่นยำมากยิ่งขึ้น

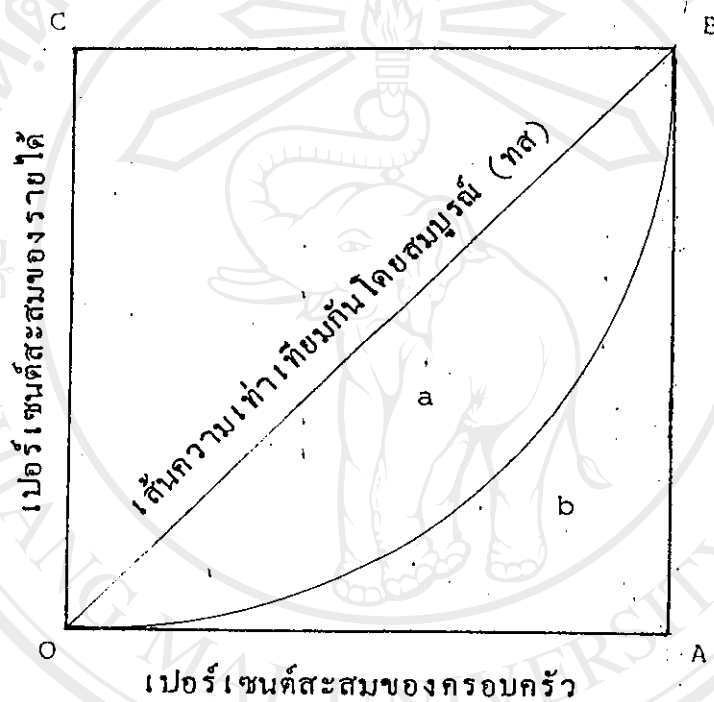
สำหรับการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จินีนั้น ได้ใช้วิธีการอันเดียวกันกับการคำนวณรายได้ของครอบครัวชาวไทย ปี 2515 โดยเมธี ครองแก้ว¹ โดยการใช้เส้นลอเรนซ์ (Lorenz Curve) เป็นตัวแสดงแบบแผนการกระจายรายได้

นั่นคือเมธีได้ใช้เส้นลอเรนซ์ (Lorenz Curve) เป็นตัวแสดงแบบแผนการกระจายรายได้ด้วยการสร้างรูปสี่เหลี่ยมจตุรัสขึ้นมารูปหนึ่ง และกำหนดให้แกนอนของรูป แสดงถึงสัดส่วนของความดีสะสมของจำนวนครอบครัว โดยแบ่งตามชั้นของรายได้ และกำหนดให้แกนตั้ง เป็นสัดส่วนความดีสะสมของรายได้ทั้งหมด และได้เส้นลอเรนซ์จากการลากเส้นเชื่อมจุด Coordinate ของทั้งสองแกนดังกล่าว เส้นลอเรนซ์จะแสดงลักษณะการกระจายรายได้ โดยเปรียบเทียบกับเส้นทแยงมุมของรูปสี่เหลี่ยมจตุรัส โดยที่ถ้าเส้นนี้ทับเส้นทแยงมุมจะแสดงถึงความเท่าเทียมกันอย่างสมบูรณ์ (ทส) ในการกระจายรายได้ แต่ถ้าเส้นนี้ยิ่งออกห่างจากเส้นทแยงมุมจะยิ่งแสดงถึงความไม่เท่าเทียมกันในการกระจายได้ และจากการศึกษาของเมธีได้ใช้สัมประสิทธิ์จินี (Gini Coefficient) เป็นตัวชี้ให้เห็นถึงลักษณะการกระจายรายได้ โดยที่ถ้าหากว่าค่าของสัมประสิทธิ์จินีที่คำนวณได้เป็น 0 แสดงว่าการกระจายรายได้มีความเท่าเทียมกันมากที่สุด (absolute equality) และถ้าค่าเป็น 1 ก็แสดงว่าการกระจายรายได้ไม่เท่าเทียมกันมากที่สุด (absolute inequality)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

¹ อ่างแก้ว, หน้า 138-152.

รูปแสดง เส้นลอเรนซ์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright © by Chiang Mai University
 All rights reserved

โดยทั่วไปแล้วการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จีนี้ ของการกระจายรายได้มักจะกระทำโดยการรวมเนื้อที่สามเหลี่ยม ซึ่งสร้างขึ้นมาจากจุด Coordinate ภายใต้เส้นลอเรนซ์จากนั้นก็คูณเนื้อที่นี้ด้วย 2 แล้วนำไปลบออกจากเนื้อที่ของสี่เหลี่ยมจัตุรัส

ซึ่งมีค่าเท่ากับ 1 ส่วนที่เหลือจะเท่ากับสองเท่าของเนื้อที่ระหว่างเส้นเสมอภาคหรือเส้นความเท่าเทียมกันโดยสมบูรณ์ (ทส) กับเส้นลอเรนซ์ ซึ่งก็คือค่าสัมประสิทธิ์จินีนั่นเองหรือในรูปของสูตร

สูตรที่ 1

$$G = 1 - \sum_{i=1}^n (Z_i P_i)$$

โดย

$$G = \text{ค่าสัมประสิทธิ์จินี}$$

$$Z_i = Y_i + Y_{i-1} = \text{ความถี่สะสมของสินเชื่อกทั้งหมดของหน่วยธุรกิจ ซึ่งได้รับสินเชื่อระดับที่ } i \text{ รวมกับความถี่สะสมของสินเชื่อกทั้งหมดของหน่วยธุรกิจ ซึ่งได้รับสินเชื่อในระดับก่อนหน้า}$$

$$P_i = \text{ความถี่สะสม หรือสัดส่วนของหน่วยธุรกิจที่ได้รับสินเชื่อระดับที่ } i$$

$$i = \text{ระดับชั้นของสินเชื่อแต่ละระดับ}$$

สำหรับการศึกษาค้างนี้จะไม่นำเอาวิธีการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จินี โดยสูตรที่ 1 (วิธีลัด) มา เพราะเห็นว่าเป็นวิธีการที่ไม่ละเอียดพอ และได้นำสูตรที่ 2 มาใช้คำนวณ

สูตรที่ 2

$$G = 1 - 2 \left\{ \sum_{i=1}^n (f_i - f_{i-1})(y_{i-1}) + \frac{1}{2} \sum_{i=1}^n (f_i - f_{i-1})(y_i - y_{i-1}) \right\}$$

โดย

$$G = \text{ค่าสัมประสิทธิ์จินี}$$

$$f_i = \text{ความถี่สะสมของจำนวนครอบครัว ซึ่งมีรายได้ที่ระดับ } i$$

$$y_i = \text{ความถี่สะสมของรายได้ทั้งหมดของครอบครัว ซึ่งมีรายได้ที่ระดับ } i$$

$$i = 1, 2, \dots, n = \text{จำนวนชั้นของรายได้ที่ทราบหรือเป็นระดับชั้นของรายได้แต่ละช่วง}$$

สำหรับการศึกษา เรื่องการกระจายสินเชื่อโดยธนาคารพาณิชย์จะกำหนดให้แกนนั่งของรูปสี่เหลี่ยมจตุรัส คือ เปอร์เซนต์สะสมของสินเชื่อ และแกนนอน คือ เปอร์เซนต์สะสมของหน่วยธุรกิจ และให้

G = ค่าสัมประสิทธิ์จีนี้

f_i = ความถี่สะสมของจำนวนหน่วยธุรกิจที่ได้รับสินเชื่อระดับที่ i

y_i = ความถี่สะสมของสินเชื่อทั้งหมดที่หน่วยธุรกิจได้รับ ณ ระดับที่ i

i = ระดับชั้นของสินเชื่อ

n = จำนวนระดับชั้นของสินเชื่อ

ค่าสัมประสิทธิ์จีนี้ที่คำนวณได้ด้วยวิธีการดังกล่าวนี้เป็นที่น่าสงสัยว่าอาจจะมากกว่าหรือน้อยกว่าค่าที่ควรจะเป็นจริงก็ได้ ทั้งนี้เพราะการคำนวณหาเนื้อที่ภายใต้เส้นลอเรนซ์ คือเนื้อที่ b นั้น เป็นการคำนวณหาค่าของพื้นที่สามเหลี่ยม ซึ่งเป็นพื้นที่ครึ่งหนึ่งของรูปสี่เหลี่ยมจตุรัสที่ถูกแบ่งด้วยเส้นทแยงมุม ตามรูปก็คือ สามเหลี่ยม OAB และพื้นที่สี่เหลี่ยมจตุรัส $OABC$ ซึ่งจะเห็นว่าได้รวมเอาเนื้อที่เหนือเส้นลอเรนซ์เข้าไปด้วย ดังนั้นถ้าหากว่าการคำนวณหาเนื้อที่ภายใต้เส้นลอเรนซ์ คือเนื้อที่ b ดังกล่าวนี้สามารถจะหาโดยให้ได้ค่าที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้โดยไม่ใช้วิธีประมาณค่าตามวิธีลัด หรือตามสูตร

$$G = 1 - 2 \left[\sum_{i=1}^n (f_i - f_{i-1})(y_{i-1}) + \frac{1}{2} \sum_{i=1}^n (f_i - f_{i-1})(y_i - y_{i-1}) \right]$$

แล้ว คาดว่าค่าสัมประสิทธิ์จีนี้ น่าจะถูกต้อง และใกล้เคียงความเป็นจริงมากกว่า

โดยวิธีการศึกษาเช่นเดียวกันกับที่ N.C. Kakwani และ N. Podder ได้ใช้ทำการศึกษา กรณีการกระจายรายได้ในกลุ่มครัวเรือน หรือผู้บริโภคนชาวออสเตรเลีย ในช่วงปี 1967-1976² ซึ่ง เมธี กรองแก้ว ได้นำเอาวิธีการเดียวกันนี้มาทำการศึกษา เพื่อทดสอบผลของการวิเคราะห์ด้วยวิธี แรก หรือวิธีลัดที่กล่าวมาแล้ว เพื่อหาความสัมพันธ์ที่ใกล้เคียงค่าที่เป็นจริง และถูกต้องให้มากยิ่งขึ้น โดยใช้สูตรดังต่อไปนี้

สูตรที่ 3

$$G = 2a(\sqrt{2})^{1+\alpha+\beta} B(1+\alpha, 1+\beta)$$

โดยกำหนดให้:

$$G = \text{ค่าสัมประสิทธิ์จินี}$$

$$B(1+\alpha, 1+\beta) = \text{ค่าปฏิพันธ์เบต้า (Beta function) ซึ่ง}$$

$$\text{มีค่าเท่ากับ } \frac{\Gamma(1+\alpha) \Gamma(1+\beta)}{\Gamma(2+\alpha+\beta)}$$

$$\Gamma(2+\alpha+\beta)$$

$$\alpha \text{ และ } \beta = \text{ค่าสัมประสิทธิ์ (Coefficient) ของเส้นลอเรนซ์}$$

ซึ่งในกรณีของการศึกษาเรื่องการกระจายสินเชื่ โดยธนาคารพาณิชย์ ครั้งนี้ถือว่าข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนสินเชื่และจำนวนลูกค้าที่ได้รับสินเชื่อนั้นเป็น ประชากรไม่จำกัด (unlimited population) ซึ่งไม่สามารถจะรวบรวมมาได้ทั้งหมด

² N.C. Kakwani and N. Podder, "Efficiency Estimation of The Lorenz Curve and Associated Inequality Measures from Grouped observations", *Econometrica*, Vol. 44, No.1 (January 1976), pp.137-148.

ดังนั้นจึงไม่สามารถจะคำนวณค่า α และ β โดยตรงได้ ด้วยเหตุนี้จึงทำการ
 สุ่มตัวอย่างข้อมูลดังกล่าวบางส่วนมา แล้วคำนวณหาค่า $\hat{\alpha}$ และ $\hat{\beta}$ จากข้อมูล
 ตัวอย่างนั้นและถือว่า $\hat{\alpha}$ และ $\hat{\beta}$ คือ ตัวประมาณค่า (estimators) ของ
 α และ β

ดังนั้นจึงได้แทนค่า $\hat{\alpha}$ และ $\hat{\beta}$ ลงในสมการถดถอยของ Kakwani และ
 Podder และใช้สูตรว่า

$$G = \frac{2a(\sqrt{2})^{1+\hat{\alpha}+\hat{\beta}}}{B(1+\hat{\alpha}, 1+\hat{\beta})}$$

และค่าปฏิพันธ์เบต้า

$$B(1+\hat{\alpha}, 1+\hat{\beta}) = \frac{\Gamma(1+\hat{\alpha}) \Gamma(1+\hat{\beta})}{\Gamma(2+\hat{\alpha}+\hat{\beta})}$$

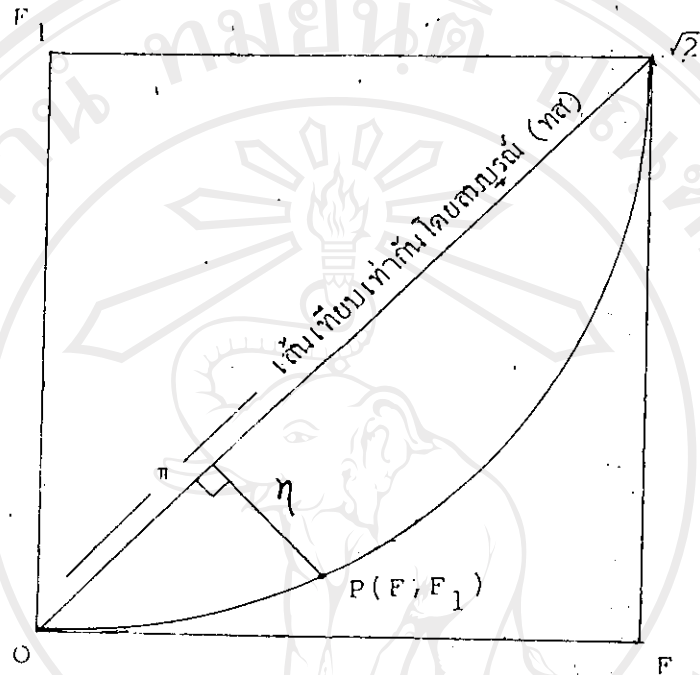
สำหรับการศึกษาโดย Kakwani และ Podder ได้ทำการสมมุติให้ระดับ
 รายได้ที่ x ของหน่วยครัวเรือนหนึ่ง ซึ่งเป็นตัวแปรสุ่ม (random variable) ซึ่ง
 มีปฏิพันธ์การกระจายความน่าจะเป็นไปได้ (Probability distribution
 function) เท่ากับ $F(x)$ และสมมุติให้ค่าเฉลี่ยของการกระจายรายได้คือ η
 และค่าระดับรายได้เป็นบวกเท่านั้น นั่นคือหมายความว่า จะไม่มีครัวเรือนไหนที่จะมี
 รายได้ติดลบดังนั้นจึงกำหนด โมเมนต์ที่หนึ่งของปฏิพันธ์การกระจายรายได้ x เท่ากับ

$$F_1(x) = \frac{1}{n_0} \int_0^x xg(x)dx \quad (1)$$

โดยให้ $g(x)$ คือปฏิพันธ์ความหนาแน่น (density function)

รูปแสดง เส้นลอเรนซ์

เส้นลอเรนซ์ที่แสดงในรูปนี้ คือเส้นแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่าง $F(x)$ กับ $F_1(x)$ สมการของเส้น $F_1 = F$ หรือเส้นทแยงมุมล่างซ้ายไปยังมุมบนขวาของรูปสี่เหลี่ยมจตุรัส ซึ่งมีพื้นที่เท่ากับหนึ่ง ก็คือเส้นความเท่าเทียมกันโดยสมบูรณ์ (ทส)

กำหนดให้ P เป็นจุด ๆ หนึ่งบนเส้นลอเรนซ์ โดยมี Co-ordinate (F, F_1) และ

$$\pi = \frac{1}{\sqrt{2}}(F+F_1) \text{ และ } \eta = \frac{1}{\sqrt{2}}(F-F_1)$$

โดย η คือความยาวของเส้นที่ลากจาก P ไปยังเส้นเท่าเทียมกันโดยสมบูรณ์ (ทส) และ π คือระยะทางจุดเริ่มต้นไปตามเส้น ทส. สมการของเส้นลอเรนซ์ในรูปของ π และ η สามารถเขียนได้ดังนี้คือ

$$\eta = f(\pi)$$

โดยค่าของ π จะเปลี่ยนจาก 0 ถึง $\sqrt{2}$ และค่าของ η ที่ได้จะบอกถึง ส่วนโค้งของเส้นลอเรนซ์ตลอดความยาวของเส้นทแยงมุม π

$F = f =$ ความถี่สะสมของจำนวนหน่วยธุรกิจที่ได้รับสินเชื่อดำเนินตามชั้นของ สินเชื่อต่าง ๆ กัน

$F_1 = y =$ ความถี่สะสมของสินเชื่อดำเนินตามชั้นของสินเชื่อต่าง ๆ กัน

จากนั้น Kakwani และ Podder ได้สร้างสมการในรูปเฉพาะ (explicit form) เพื่อให้ประมาณความสัมพันธ์ของ η กับ π คือ

$$\eta = a\pi^\alpha(\sqrt{2} - \pi)^\beta, \quad a > 0; \quad \alpha > 0 \quad \text{และ} \quad \beta > 0 \quad (2)$$

ข้อจำกัดที่ว่าให้ $a > 0$ หมายความว่า $\eta > 0$ นั่นคือ เส้นลอเรนซ์จะต้องอยู่ใต้เส้นทแยงมุม ส่วน $\alpha > 0$ และ $\beta > 0$ นั้น ก็หมายความว่า η จะมีค่าเท่ากับ 0 เมื่อ $\pi = 0$ หรือ $\pi = \sqrt{2}$

ตามลักษณะการกระจายรายได้ที่แท้จริง ถ้า F ก็คือ เปอร์เซนต์ หรือ ความถี่สะสม (cumulative percentages or frequencies) ของจำนวนครัวเรือนที่ได้รับรายได้ตามชั้นของรายได้ต่าง ๆ กัน (f) และค่า F_1 คือ เปอร์เซนต์ หรือความถี่สะสมของรายได้ของครัวเรือนทั้งหมดตามชั้นของรายได้ต่าง ๆ กัน (y) ดังนั้นค่าของ η และ π ตามสมการ (2) สามารถแทนค่าได้จากข้อมูลการกระจายรายได้ได้ดังนี้ คือ

$$\left(\frac{f-y}{\sqrt{2}}\right) = a\left(\frac{f+y}{\sqrt{2}}\right)^\alpha \left[\sqrt{2} - \left(\frac{f+y}{\sqrt{2}}\right)\right]^\beta \quad (3)$$

หรือในรูปของ logarithms เพื่อคำนวณหาค่า parameters a , α และ β ตามวิธี least squares method ทำได้ดังนี้

$$\log\left(\frac{f-Y}{\sqrt{2}}\right) = \log a + \alpha \log\left(\frac{f+Y}{\sqrt{2}}\right) + \beta \log\left[\sqrt{2} - \left(\frac{f+Y}{\sqrt{2}}\right)\right] \quad (4)$$

สมการ (4) ไม่ได้รวมเอาความผันแปรสุ่ม (random disturbance) เข้าไว้ด้วย โดยสมมติว่ามีการกระจายปกติ

โดยที่ค่า α และ β สามารถจะประมาณค่าได้ โดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Least Square Estimation) โดยสมมติค่าตัวแปรในสมการว่า

$$\log\left(\frac{f-Y}{\sqrt{2}}\right) = Y_1 \quad (5)$$

$$\log\left(\frac{f+Y}{\sqrt{2}}\right) = Y_2 \quad (6)$$

$$\log\left[\sqrt{2} - \left(\frac{f+Y}{\sqrt{2}}\right)\right] = Y_3 \quad (7)$$

เมื่อได้ทราบค่าสัมประสิทธิ์ (Coefficient) α และ β ของเส้นลอเรนซ์แล้วการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์นี้ก็ทำได้ โดยการอินทิเกรตสมการเส้นลอเรนซ์ จากค่า 0 ถึง $\sqrt{2}$ ก็จะได้เนื้อที่ระหว่างเส้นทแยงมุมกับเส้นลอเรนซ์สองเท่าของเนื้อที่นี้ก็คือค่าสัมประสิทธิ์นี้ โดยใช้สูตรว่า

$$G = 2 \int_0^{\sqrt{2}} a \pi^\alpha (\sqrt{2} - \pi)^\beta d\pi \quad (8)$$

$$= 2a(\sqrt{2})^{1+\alpha+\beta} B(1+\alpha, 1+\beta) \quad (9)$$

โดย $B(1+\alpha, 1+\beta)$ คือค่าฟังก์ชันเบต้า (Beta function) ซึ่งคำนวณขึ้นใหม่ได้โดยผ่าน gamma function คือ

$$B(1+\alpha, 1+\beta) = \frac{\Gamma(1+\alpha) \Gamma(1+\beta)}{\Gamma(2+\alpha+\beta)}$$

$$\Gamma(2+\alpha+\beta)$$

จากตารางเบต้าที่คำนวณขึ้นมาได้นั้น ถ้า α และ β ที่คำนวณได้ไม่ตรงกับค่าในตารางที่มีอยู่ทั่วไป ดังนั้นจึงได้ใช้วิธีการอินทิเกรต gamma function ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

$$\Gamma(x) = \frac{t^x \cdot e^{-t}}{x} \Big|_0^{\infty} + \int_0^{\infty} \frac{e^{-t} \cdot t^x}{x} dt \quad 3$$

และ

$$\Gamma(x) = \frac{\Gamma(x+1)}{x}$$

หรือ

$$x\Gamma(x) = \Gamma(x+1)$$

โดย $0 < x < 2$

เมื่อได้ใช้สูตรที่ 2 ทำการวิเคราะห์ โดยวิธีลด และสูตรที่ 3 โดยวิธี Regression ก็สามารถหาค่าสัมประสิทธิ์นี้ได้ต่อไปได้

อย่างไรก็ตามในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบตัดขวาง (Cross Sectional data) ตามที่ได้ผลดังกล่าวมาแล้วทั้งหมดนี้บางครั้ง ข้อสมมุติอาจไม่เป็นจริงก็ได้ เพราะความแปรปรวนของตัวรบกวน (disturbance terms) อาจไม่เท่ากัน ซึ่งกล่าวอีกนัยหนึ่งเรียกว่าเกิด heteroscedasticity ขึ้นมาก็เป็นได้ การเกิด heteroscedasticity นี้จะทำให้ผลของการวิเคราะห์โดยใช้วิธี Ordinary Least Squares Method นั้นทำให้ได้ค่าของตัวสัมประสิทธิ์ที่ประมาณออกมานั้นไม่มี efficiency ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ไม่เป็นที่ต้องการ แม้ว่าผลที่ได้จะยังคงเป็น

³ C.Ray Wylie and Louis C.Barret, Advanced Engineering Mathematics, 5th edition, Mc.graw-Hill International Book Company, 1982, chapter 8 pp.401-421.

Unbiased อยู่ก็ตาม และนอกจากนี้แล้วเมื่อเกิด heteroscedasticity แล้ว และถ้ายังคงใช้สูตรการคำนวณหาค่าความแปรปรวน ของค่าประมาณตัวสัมประสิทธิ์ ตามสูตรเดิมที่ปรากฏ ก็มักจะทำให้ค่าประมาณของความแปรปรวนของค่าตัวสัมประสิทธิ์เหล่านี้มีค่าที่ต่ำกว่าความเป็นจริงได้และจะมีผลทำให้ค่า t-ratios สูงไปกว่าความเป็นจริงด้วย และทำให้เกิดผลของการสรุปที่ผิดพลาดได้ และค่า t-ratios ดังกล่าวก็จะเป็นค่า t-ratios ที่ไม่ถูกต้องอีกด้วยดังนั้นการใช้ตาราง t-students กับค่า t-ratios ที่คำนวณมาโดยวิธีดังกล่าวข้างต้นก็จะเป็นเรื่องที่ไม่น่าจะถูกต้องด้วย เหตุผลทั้งหมดนี้จึงควรจะมีการตรวจสอบข้อสมมุติเกี่ยวกับ homoscedasticity อย่างละเอียด ถ้าหากมี heteroscedasticity เกิดขึ้นก็ควรจะใช้วิธี Estimate Generalized Least Squares มากกว่าใช้วิธี Ordinary Least Squares Method ที่กล่าวมาแล้วนั้น⁴

การตรวจสอบ Heteroscedasticity

ในการคำนวณหาค่าตัว parameter α , β ตามวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square Method) นั้น มีข้อสมมุติอยู่ประการหนึ่งว่า ความแปรปรวน (variance) ของตัวรบกวนทุกตัว (disturbance terms) จะต้องมีค่าคงที่ หรือจะต้องเป็น homoscedasticity นั่นคือให้

⁴ Johnston, J. Econometric Method 2nd ed. New York: Mc-Graw-Hill, 1972. and Judge, G.G., R.C.Hill, W.E Griffiths, H.Lutkepohl, and T-C.Lee, Introduction to the Theory and practice of Econometrics, New York: John Willey and Son, 1982

$$\sigma_i^2 = \sigma_0^2$$

โดย σ_0^2 = ค่าความแปรปรวนที่คงที่ ค่าความแปรปรวนที่คงที่ของตัวรบกวน
 σ_i^2 = ความแปรปรวนของตัวรบกวนของตัวแปรตัวที่ i
 i = 1, 2, ..., n
 n = จำนวนตัวอย่าง

ข้อมูลแบบตัดขวาง (Cross-section data) เป็นข้อมูลที่เก็บในเวลาเดียวกันแต่ต่างสถานที่กัน ดังนั้นข้อสมมุติดังกล่าวมักจะไม่น่าจะเป็นจริง นั่นคือความแปรปรวนของตัวรบกวนมักจะไม่เท่ากัน หรือเรียกว่าเกิด heteroscedasticity ขึ้น ผิดกับข้อมูล time series data ซึ่งเก็บจากสถานที่เดียวกันหรือตัวแปรต่างๆ เป็นชุดเดียวกันแต่ต่างเวลากัน ดังนั้นแม้เวลาจะผ่านไปแต่ตัวแปรต่างๆ เหล่านี้ก็ยังมีระบบ หรือระเบียบคล้าย ๆ กันอยู่ ค่าการกระจายของแต่ละกลุ่มจึงไม่ต่างกันมาก นั่นคือความแปรปรวนของตัวรบกวนทุกตัวจะมีค่าคงที่

ในกรณีของการใช้ข้อมูลแบบตัดขวางทำการวิเคราะห์ในกรณีศึกษา ถ้าเกิด heteroscedasticity และยังคงใช้ Ordinary Least Square Method อยู่ ก็จะทำให้ค่าที่ประมาณได้ไม่มี efficiency อันเป็นคุณสมบัติที่ไม่เป็นที่ต้องการ แม้ค่าจะ unbiased อยู่ก็ตาม และนอกจากนี้แล้ว เมื่อเกิด heteroscedasticity ขึ้น และยังใช้สูตรการคำนวณหาความแปรปรวนของค่าประมาณการหาสัมประสิทธิ์ตามสูตร เดิมอยู่ก็จะทำให้ค่าประมาณการของความแปรปรวนของค่าสัมประสิทธิ์ต่ำไปกว่าความเป็นจริง ซึ่งจะมีผลทำให้ค่า t-ratios สูงไปกว่าความเป็นจริง และทำให้ได้ข้อสรุปที่ผิดพลาด และค่า t-ratios ที่ได้ก็เป็นค่าที่ไม่ถูกต้อง ดังนั้นการใช้ตาราง t-student กับค่า t-ratios ที่คำนวณได้โดยวิธีนี้จึงไม่น่าจะถูกต้องด้วย

ในการที่จะพิจารณาว่า สมการถดถอยที่ถูกสร้างขึ้นมานั้นเกิดปัญหา heteroscedasticity หรือไม่ทำได้หลายวิธี เช่น ใช้วิธีการง่าย ๆ โดยการเขียนแผนภาพการกระจาย (Scatter diagram) ของค่าความคลาดเคลื่อน (residual) ยกกำลังสอง ตามค่าของตัวแปรอิสระบางตัว ที่สงสัยว่าจะมีความสัมพันธ์กับ residual term ถ้าลักษณะของกราฟของ residual ไม่เป็นเหมือนเส้นขนานแต่อาจเป็นรูปตัว V หรือ กลมรี ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อย่างมีระบบ ก็แสดงว่าอาจเกิดปัญหา heteroscedasticity ขึ้นได้ หรือใช้วิธีทดสอบวิธีต่างๆ เช่น Spearman's rank correlation, Glejser, Bartlett, Ramsey's Bamsset, Breusch-Pagan, หรือ Goldfeld and Quandt test ก็ได้

สำหรับกรณีศึกษาครั้งนี้จะใช้วิธีทดสอบของ Glejser และ Goldfeld and Quandt Test